

Pyhäjärvi

Perjantai 15. helmikuuta 2013

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 2 58. vuosikerta

Pyhäjärvi-juhlia valmistellaan Hämeenkyrössä

Vaikka Hämeenkyrön Karjalaseuran puheenjohtaja **Risto Toiviainen** on innokas avantouimari, on parhaan uintikauden aikaan mielessä myös ensi kesä ja tulevat Pyhäjärvi-juhlit Hämeenkyrössä.

– Juhlasuunnitelmat on saatu jo viime vuoden puolella hyvälle mallille. Nyt tehdään vielä pieniä täydennyksiä ja varmistuksia asioihin.

Erillistä juhlatoimikuntaa ei ole nimetty, vaan järjestelyistä päävastuun kantaa paikallinen Karjalaseura.

Kesän kihuväki saa 20.-21.7.2013 nauttia Hämeenkyrön maisemista myös vesiltä käsin. Perinteisen juhla ohjelman ohessa näytetään Nobel-kirjailija **Frans Emil Sillanpään** syntymän 125-vuotisjuhlavuosi.

Hämeenkyrön Karjalaseuran puheenjohtaja **Risto Toiviainen** on "täysverinen" pyhäjärveläinen sekä isänsä että äitinsä kautta. Takana on useita kotiseutumatkoja, ja jälkikasvullekin Toiviainen on siirtänyt Karjalatietoutta.

Suojelupoliisissa työuransa tehnyt mies laittaa energiaansa nyt mm. Karjala-, kuoro- ja avantouintiharrastuksiin.

SIVU 6

Hämeenkyrössä ovat ensi kesän Pyhäjärvi-juhlien järjestelyt jämeissä käsissä **Risto Toivaisen** johdolla.

Pyhäjärvi-juhlit
Hämeenkyrössä
20.-21.7.2013

Sukututkijat saivat infoa tietolähteistä

Suvannon seudun sukututkijat pitävät neljä kertaa vuodessa yhteistapaamisia, joissa vaihdetaan tietoa ja jaetaan kokemuksia. Pyhäjärveläisjuurinen **Sirkka Isola** (vas.) tutkii mm. Kaurun Kaasalaisten sukua, rautalaisjuuriset **Hellevi Mattila** ja **Riitta Henttonen** mm. Loposten sukua.

SIVU 2

Jälleenrakennettu Konevitsa kiinnostaa

Konevitsan luostari on monen Karjalaan matkavan käyntikohde kesäisin.

Suomessa toimii Konevitsa ry, joka vuodesta 1991 lähtien on tukenut luostarin jälleenrakennustoimintaa. Tähän työhön on osallistunut myös paljon pyhäjärveläisiä.

Pyhäjärvi-seuran järjestämässä teematilaisuudessa kuultiin luostarin historiaa ja restauroinnista.

SIVUT 10-11

Lahden Taideinstituutissa lehtorina toimiva graafikko **Antti Salokannel** luovutti Igumeni **Aleksanderille** Konevitsaa kuvaavien grafiikan lehtien kansion. Teokset ovat syntyneet oppilastöinä Taideinstituutin taannoin järjestämällä kuvataideleireillä Konevitsassa. Kuva: **Heikki Jääskeläinen**.

Karjalaisin silmin Euroopan tantereilla

Petri Kiiski kierteli isänsä **Heikki Kiiskin** kanssa eurooppalaisilla sotatantereilla.

– Olemme molemmat isän kanssa kiinnostuneita toisen maailmansodan historiasta; samalla tietysti kiinnostus on Suomen historiaan ja karjalaisiin juuriimme, kirjoittaa **Petri Kiiski**.

Kuvassa **Heikki** Pariisisa Eiffel-torni taustallaan.

Matkan tunnelmista lisää

SIVUT 8-9

15. helmikuuta 2013

Karjalan Liiton kesäjuhlat Porissa

Karjalan Liitto, Karjalan Nuorisoliitto ja Karjalaseurojen Satakunnan piiri järjestää yhdessä valtakunnalliset kesäjuhlat Porissa 14.-16.6.2013. Aikaisemmin juhlat ovat olleet Satakunnassa Porissa vuonna 2002 ja 1976 sekä Raumalla 1988. Järjestelyorganisaatiota johtaa Satakunnan Karjalaseurojen piirin puheenjohtaja Jouko Hämäläinen ja sihteerinä toimii Raimo Hannukainen. Johtoryhmä, toimikunnat ja piirin hallitus ovat kokoontuneet jo useita kertoja meille yhteisen haasteen merkeissä. Järjestelyissä on mukana Karjalan Liiton ja Satakunnan piirin lisäksi mm. Porin kaupunki, seurakunnat, lukuisat yhteisöt ja yksityiset henkilöt. Suurtaapahtumaan odotetaan 15000 henkilöä. Kesäjuhlien teemana on musiikki, joka yhdistää meitä kaikkia. Yhteisöllisyyttä korostaa slogan "sie, mie myö yhes". Kolmipäiväisen tapahtuman ohjelmasta voidaan tässä vaiheessa kertoa mm. seuraavaa. Kesäjuhlat alkavat perjantaina Karjalan Liiton järjestämällä seminaarilla. Tapahtumapaikka on Promenadikeskus Porin keskustassa kävelykadun varrella. Professori Reijo Pajamon ideoima konsertti pidetään samassa paikassa ja sitä säestää Satakunnan Sotilassoittokunta. Perjantai-iltana on mahdollista risteillä Kokemaenoella Charlotta-aluksella ja heti sen jälkeen siirtyä laituri-alueelle sijaitsevaan Cafe Jazziin Karjala-jazz -tapahtumaan. Näiden tapahtumien vaihtoehtona on klubi-illan viettäminen Yyterin kylpylähotellissa ja samalla on mahdollisuus ihailla ainutlaatuisia merimaisemia. Nuorille järjestetään ohjelmaa kansantanssin tahtiin Urheilukeskuksen Maaumalassa. Kesäjuhlien keskeinen tapahtuma-alue on Porin Urheilukeskus. Karjuhalliin on keskitetty pääosa juhlien tapahtumista. Sieltä löytyy infopiste ja juhla-alue, Karjalan Liiton, Karjalaisten Pitäjähdistysten Liiton, Karjalaisten sukuyhteisöjen liiton esittely- ja toimintapisteet, karjalainen tori, kansallispukunäytely, nuorten työpaja, kahvio ja ruokala. Karjuhallissa järjestetään myös piirakkakilpailu ja lauantain juhla-tanssit. Kyykän kilpailupaikat sijaitsevat Karjuhallin läheisyydessä ja lauantaina ratkaistaan miesten joukkuekyykän ja naisten parikilpailun Suomen mestarit. Kyykkäkenttien läheisyydessä sijaitsee Karjalan Maratonin ja Nuorten Mailin lähtö- ja maali-alue, jolta juoksureitit suuntautuvat Isomäen virkistys- ja kuntoilureiteille. Kesäjuhlien urheilutapahtumiin kuuluu myös golf-kilpailu, Karjala Open, joka järjestetään Yyterin Golf-seuran toimesta Yyterissä. Lauantaina puoli-iltaan alkaa Promenadikeskuksessa kuorokavalkadi, jossa kuorot antavat ääni- ja taidon- näytteitään asiantuntevalle tuomaristolle. Illalla on samassa paikassa vielä Karjalaisen Nuorisoliiton ohjelmistoon kuuluva kansantanssikonsertti, jossa nähdään kotimaisten taitajien ohella myös Venäjän karjalaista kansantanssia. Kesäjuhlien viralliset avajaiset alkavat lauantaina klo 14.30 jäähallissa, joka on lähellä Karjuhallia. Lauantai-iltana on Keski-Porin kirkossa muistojen iltakirkkotilaisuus, jossa muistellaan menetettyjä kotiseutuja ja sytytetään kynttilät kokonaan tai osittain nykyisen rajan taakse jääneelle paikkakunnalle. Ortodoksinen ehtoopalvelus (vigilia) järjestetään Johannes Teologin kirkossa Maantiekadun varrella. Karjuhallissa laitetaan jalalla koreasti lauantaina illalla. Luvassa on hyvää tanssimusiikkia ja välillä soittavat pelimannit nuorten toivomaa musiikkia. Sunnuntai-ohjelmaan kuuluvat kunnianosoitukset Karjalaan jääneiden vainajien ja sotiemme sankarivainajien muistomerkeillä. Tämän jälkeen alkaa Keski-Porin kirkossa messujumalanpalvelus. Juhlakulkue järjestäytyy Porin kauppatorille ja lähtee näyttävästi liikkeelle klo 12.00 kohti Urheilukeskusta. Tämän jälkeen on ruokailumahdollisuus Karjuhallissa ennen pääjuhlan alkamista. Juhlatapahtuma sisältää monipuolista ohjelmaa, kuten edellisinäkin vuosina. Juhlajärjestelyissä on jo mukana suuri joukko vapaaehtoisia henkilöitä, mutta tarvitsemme vielä lisää talkoolaisia erilaisiin tehtäviin. Tule sinäkin mukaan iloiseen joukkoomme.

Olemme yhdessä päättäneet järjestää hyvät juhlat. Tervetuloa siis Poriin "viikkoa ennen juhannusta", jossa kohtaavat kaiken ikäiset ihmiset, karjalaiset ja karjalaisten ystävät.

YRJÖ S. KAASALAINEN
Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen pj

Sukututkijat koolla arkistojen ja arkeologian parissa

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontui 19. tammikuuta 2013 Karjala talolle Raudun isännyydessä perehtymään arkistojen saloihin ja uusimpiin arkeologisiin löytöihin Suvannon seudulla.

Fil. maist. Mervi Lampi avasi niitä polkuja, joita kulki voimme selata kotikoneella arkistolaitoksen tiedostoja. Fil. maist. Juha Ruohonen esitteli runsaan kuvamateriaalin kanssa uusimpia arkeologisia löytöjä erityisesti Vpl. Pyhäjärvellä. Tästä aiheesta on ollut hänen kirjoittamansa laaja artikkeli Pyhäjärvi-lehdessä 11/2012.

Arkistolaitos

VAKKA-arkistotietokanta on Kansallisarkiston ja maakunta-arkistojen kokoelmätietokanta, joka sisältää tiedonhakuja helpottavia kuvailutietoja ja palvelee arkistoinfotietokantojen paikkantamisessa.

AARRE-arkistorekisteri sisältää Kansallisarkiston Sörnäisten toimipisteessä (sota-arkisto) sijaitsevaa pääasiassa puolustusvoimien ja puolustushallinnon aineistoa sekä maapuolustukseen liittyvien yksityisarkistojen aineistoa.

PORTTI-tietokanta on kaikille avoin, antaa vinkkejä ja neuvoja halutun aineiston äärelle. Sieltä voi hakea henkilöitä, ABC-aineistoa tai asioita teemoittain. Sukututkija voi hyödyntää aineistoa esim. hakiessaan polkua Pohjois-Amerikkaan muuttaneista sukulaisistaan.

DIGI-arkisto sisältää arkistolaitoksen digitoidut asiakirjat. Sen käyttö jaetaan kolmeen osaan:

1. vapaasti käytettävä aineisto
2. näyttörajoitettu aineisto, johon pääsee tutustumaan Kansallisarkistossa ja maakunta-arkistoissa
3. käyttörajoitettu aineisto, johon tutkija tarvitsee henkilökohtaiset tunnukset ja käyttöluvan.

Tutkija pääsee digi-arkiston aineistoon käsiksi vapaasanahakua tai puunäkymää käyttäen. Jälkimmäinen hakutapa on hyödyksi esim. seurakuntien historiallisia (syntyneet, kasteet, vihityt, kuolleet) tutkitessa.

ASTIA-verkkopalvelua, asiakaspalvelu- ja tilausjärjestelmää, suosittelään käytettäväksi sähköisessä asiointissa arkistolaitoksen kanssa. Palvelun avulla voit hakea arkistolaitoksessa säilytettyjä aineistoja, tilata niitä luettavaksi arkistolaitoksen tutkijasalissa ja päästä käyttämään julkisia digi-

Mukana sukututkimuspiirissä olivat myös Pärssisen Sukuseuran hallituksen jäsenet Seija Pärssinen (oik.) Heinolasta, Erkki Pärssinen Nastolasta ja Antero Pärssinen Hollolasta, joiden kaikkien ensisijaisena kohteena on Pärssisten suvun tutkiminen.

Mervi Lampi antoi askelmerkkejä arkistojen saloihin, ja Juha Ruohonen johdatteli kokouksen osanottajat arkeologian aarteiden äärelle Suvannon seudulla.

toituja aineistoja. Arkistolaitoksen sivuille pääset osoitteella www.arkisto.fi.

Arkeologia

Juha Ruohosen arkeologisen tutkimuksen kohteina olivat Karjalan kannaksen kalmistot ja kadonneet kirkkojen paikat Viipurin läänin alueella Käkisalmen Karjalan eteläosassa. Lähdäaineisto on laaja; arkistolähteet, alan julkaisut, kylä- ja koulupiirikirjat, haastattelut ja maastotiedot. Käytännössä tutkimus tapahtuu venäläisen yhteistyökumppanin kanssa.

Käytännön tutkimustyö ei kuitenkaan ollut helppoa. Maastotiedustelua vaikeuttivat monet kieltotulot. Noisniemellä oli rakennettu tutkittavan alueen päälle venäläisten huviloita. Uudisasutus vaikeuttaa tutkimuksia erityisesti Suvannon eteläpuolisilla alueilla. Helpotusta puolestaan an-

toivat metsiin kaivetut pallo- ja kourat, joita arkeologi voi hyödyntää tutkimuksissaan.

Vanhat kartat 1770-luvulta ovat hyödyksi, sillä niissä esiintyvistä paikannimisistä ja paikalla suoritetuista kaivauksista löytyneistä luulöydöistä voi hakea yhteyksiä entisiin kalmistoihin. Kokonaiskuva 1770-luvun asutuksesta hahmotuu.

Kaivauksista on löytynyt monenlaisia aarteita: Valinkiviä (Lahnavaikamasta), ortodoksikuvia ja raha-aineistoa (40 hopeakolikkoa) noin 100 m Pyhäjärven rannasta. Rahat ovat englantilaisia / saksalaisia ja ajoittuvat noin 1100-luvulle. Joukossa oli myös itämaisia kolikoita. Pyhäkylän peltoaukealta on löytynyt rautakauden esineistöä, eläinriippuksia, jotka ilmentävät karjalaista esinemuotoa. Edelleen löytyi hevosenkenkäsolki, korvakelusikoita

1000-1200-luvulta ja harvinaisia 1500-1600-luvun ristiriippuksia.

Pääosa rahalöydöistä on tehty vuoden 2012 aikana, osa vuosien saatossa. Harvinainen löytö oli pronssi-levy, jonka sisältä löytyi piikiveä. Kurosen mailta Pyhäjärven rannalta on löytynyt kaksi kalmistoa ja Kahvenitsan kylästä rautakauden esineistöä.

Arkeologiset löydöt tukevat sitä, että vanha asutus on sijoittunut vesistöjen äärelle, jonne on aikojen kuluessa raivattu peltoa. Löydökset eivät useinkaan ole kaukana rannasta. Jatkotutkimuksilla on kiire, koska maankäyttö ja rakentaminen tuhoavat muinaislöytöalueita.

KAUKO HINKKANEN

Kuvat:
Kauko Hinkkanen
ja Kaarina Pärssinen

Suvannon seudun pitäjäjyhteisöt vierailivat ”Bagdadin lähetystössä”

Kaupunki on aina kaupunki, niin oli ennen vanhaankin. Ja meille Metsäpirtin, Pyhäjärven, Raudun, Räisälän, Sakkolan ja Vuokselan maalaispitäjäläisille kaupunki oli Käkisalmi. Sen perinteitä vaaliva Käkisalmin-säätiö isännöi tammi-kuun viimeisenä sunnuntaina pidettyä Suvannon seudun pitäjäjyhteisöiden kokousta Heinolassa, jonka alueelle huomattava osa käkisalmelaisista asettui sotiin jälkeä.

Tänä päivänäkin käkisalmelaiset eivät ole lähteneet perustamaan pitäjäseuraa, vaan perinteitä vaalii Säätiön ohella Käkisalmen kaupungin Rouvasväen Yhdistys. Niin on ollut jo Karjalassa, aina vuodesta 1855, jolloin tämä kokoomaan vanhin edelleen toimiva suomenkielinen naisyhdistys on perustettu.

Käkisalmin-säätiö oli valinnut meidän, Suvannon varsilta saapuneiden edustajien kokouspaikaksi todennäköisesti hienoimman, mitä Heinolasta löytyy. Kansan antanut arkkitehtuuriltaan pramealle, erikoisista ikkunarakenteista, runsaasta seinäkoristeista ja kalliista rakennusmateriaaleista tunnetulle pytingille mm. nimen Bagdadin lähetystö. Kyseessä on keskikaupungin ulkopuolella, teollisuus-

alueella sijaitseva, nykyisin lähinnä yhdistysten ja yksityisten käyttämästä pitoravintolasta tunnettu Itä-Häme -talo.

Metsäpirttiä ja Vuokselaan lukuun ottamatta edustajia oli tullut paikalle kaikista e.m. pitäjien perinteitä vaalivista pitäjäjyhteisöistä ja -säätiöistä, yhteensä 15 henkeä. Isäntiä edustivat Käkisalmin-säätiöstä hallituksen puheenjohtaja **Erkki Heiskanen** sekä **Marja Huovila** ja **Aimo Pärssinen**. Heiskanen ja Huovila toimivat kokouksen puheenjohtajana ja sihteerinä.

Itä-Häme jo 85-vuotias sanomalehti

Rakennuksen ja siinä sijainneiden yritysten vaiheista meille kertoi media-alan veteraani, v. 1926 syntynyt **Erkki Puputti**, sanomalehti Itä-Hämeen pitkäaikainen, nyt eläkkeellä oleva päätoimittaja. Nimensä tähän vuosina 1983 hallin ja 1989 toimiston osalta valmistunut talo on saanut v. 1927 perustetusta Itä-Häme -sanomalehdestä ja samannimisestä talossa toimineesta kirjapainosta. Sekä lehti että kirjapaino kuuluivat tätä nykyä Mediatalo ESA:aan yhdessä Lahdessa ilmestyvän Etelä-Suomen Sanomien kanssa.

Nykyisin 6-päiväisenä il-

mestyvää Itä-Hämettä toimitetaan Heinolan ydinkeskustassa torin varrella. Lehden levikki on n. 10 500. Saimme kuulla vahvan paikallislehden asemassa pysytellee Itä-Hämeen moninaisista vaiheista runsaana 85 vuonna. Vuosina 1983-1996 lehteä tehtiin Itä-Häme -talossa.

Painokoneet poistuivat rakennuksesta jo 1990-luvun alussa. Taloon, missä toimi lehden ja kirjapainon jälkeen jonkin aikaa mm. Robin Hood -liike, on viime vuosina kaavailtu mm. Heinolan uutta pääpaloasemaa.

Syksyllä seminaari rajaseudusta jakosodan aikana

Tänä vuonna jo perinteeksi muodostunut, kerran vuodessa tehty pitäjäjyhteisöiden hallitusten tutustumismatka Suvannon alueelle on päätetty jättää väliin. Seuraavan kerran matkataan yhdessä 2014 Räisälään ja Vuokselaan.

Kannaksen pitäjään tutustumisen asemasta tälle vuodelle on valmistuilla elämää Kannaksen rajaseudulla jakosodan aikana käsittelevä seminaari yhteistyössä Karjalan Liiton (KL) ja Karjalaisen Pitäjäjyhteisöjen Liiton (KPYL) kanssa. Kokouksessa nimettiin työryhmä

Säätiöiden hallitusten puheenjohtajat Antti Kuisma räisäläisistä ja Erkki Heiskanen käkisalmelaisista vastaanottivat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön Yrjö S. Kaasalaisen teettämät vaakunat toimitettaviksi edelleen Käkisalmen linnan museoon.

Teuvo Kuparinen (Sakkola), **Raili Lameranta** (Rautu) ja **Kaarina Pärssinen** (Pyhäjärvi Vpl) suvantolaisten puolelta seminaarin jatkovalmisteluun KL:n ja KPYL:n kanssa.

Paikkana tulee olemaan Karjalatalo ja ajankohta sovitellaan KL:n syyskauden tapahtumakalenteriin. Kaille asiasta kiinnostuneille avoimeen, alustavasti puolen päivän mittaiseksi kaavailtuun seminaariin pyritään saamaan ko. aikaa omakohtaisesti tuntevia asiantuntijoita.

Pitäjävaakunat Käkisalmen museoon
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hal-

lituksen puheenjohtajan **Yrjö S. Kaasalaisen** ehdotuksesta Käkisalmen linnan yhteydessä olevaan museoon ollaan saamassa esille kaikki alueen pitäjien vaakunat. Puisen vaakunapohjan omakätisesti sorvaten työstyntä Kaasalainen on pitäjäjyhteisöiden suostuksella vienyntä hanketta eteenpäin.

Hän luovutti Heinolan kokouksessa aiemmin valmistuneiden vaakunoiden jatkeeksi Käkisalmen ja Räisälän vastikään valmistuneet vaakunat ko. säätiöille. Vaakunat vastaanottivat Käkisalmen Linnan museoon edelleen toimitettaviksi säätiöiden hallitusten puheenjohtajat **Erkki Heiskanen**

Käkisalmin-Säätiöstä ja puheenjohtaja **Antti Kuisma** Räisäläisten Säätiöstä.

Porissa 14.-16.6.13 järjestettävälle Karjalaisille kesäjuhille osallistutaan ainakin Pitäjänfooniin ja mahdollisesti omilla pitäjien esitely- ja myyntipöydillä. Kesäjuhlien juhlatuomikunnan vpj. **Yrjö S. Kaasalainen** kertoi juhlaohjelmasta Porissa.

Seuraavaa suvantolaisten kokousta isännöi ensi syyskuun viimeisessä viikonvaihteessa Vuoksela.

KAARINA PÄRSSINEN

Maaliskuun teema:

Evakoiden sijoittumisesta satakuntalaisten keskelle

Otsikon teema on esillä Karjalatalon Yläsalissa sunnuntaina 3.3. klo 13.00, kun pyhäjärveläiset ja räisäläiset tapaavat. Pitäjäseurojen yhdessä järjestämässä tilaisuudessa eläkkeellä oleva Alppilan seurakunnan kirkkoherra **Olli Laine** (kuvasa) kertoo evakkoperheiden asettumisesta satakuntalaiseen maisemaan, esimerkkinä Euran Vaaniin Neittamon kylällä räisäläisten evakkoperheiden elämän aloittaminen uusissa maisemissa.

Vaaniin kylällä oli kuusi tilaa ennen siirtolaisten tuloa. Kaksitoista evakkoperhettä sai sieltä maata, alkoi rakentaa kylmiä tiloja, elää elämänsä ja sopeutua muuttuneisiin olosuhteisiin – kylä ja ihmiset alkoivat elää hyvää elämää. Samantyyppisiä selviytymiskertomuksia löytyy monista luovutetun alueen pitäjien ihmisten, myös pyhäjärveläisten sijoittumisesta sotiin jälkeen. Eli vaikka keskiössä nyt on räisäläisten evakkoperheiden elämä Satakunnassa, on kuvaukseen helppo samaistua. Räisälän ja Pyhäjärven väestöille asuttavaksi osoitetut alueet ovat satakuntalaisissa naapuripitäjissä, kuten oli naapureina asuttu ennen sotiakin.

Aihetta mm. kaikkien noiden 12 perheen jäseniä haastatellen tutkinut **Olli Laine** on syntynyt Eurassa. Elämäntyönsä hän teki seurakuntapappina Helsingissä. Aikaa on liennyt näyttävästi kirjoittamiseen. Hänellä on ilmestynyt 2009 omaelämäkerrallisen teoksen jälkeen viisi julkaisua, joista viimeinen 300-sivuinen ”Vaaniin Neittamo” ilmestyi on syksyllä 2012. Kirja on kuvaus siitä, miten asumattomasta, tuhansien hehtaarien laajuisesta erämaasta tuli 300 vuoden kuluessa nykyinen kyläyhteisö. Kirja kuvaa tiiviisti mielenkiintoisella tavalla

Suomen kulttuuri- ja yhteiskuntahistoriaa näihin päiviin asti. Keskeiselle sijalle nousevat 1900-luvun tapahtumat: itsenäistyminen, torpparilait, sotavuodet ja jälleenrakentamisen ihme.

Olli Laine kirjoittaa lämmöllä Vaaniin Neittamon siirtolaisista seuraavien otsikoiden alla: Elämää Karjalassa, Tulo Neittamolle, Rakennusvaihe, Pelto, Karja, Metsä, Sopeutuminen, Järjestö- ja harrastustoiminta, Kirkolliset yhteydet, Karjalaisia tapoja, Evakkokaskuja, Matkoja Räisälään, Karjalan tragedia, Mitä karjalaisuus minulle merkitsee, Karjalaisuus elää, Karjala takaisin sekä isona lukuna Siirtolaisilät.

Aloitamme tilaisuuden nauttimalla omakustannushintaan tarjottavat maistavat kahvit leivonnaisineen. Tilaisuudessa voi halutessaan myös hankkia nimikirjoituksella varustetun **Olli Laineen** kirjan Vaaniin Neittamo hintaan 30 eur/kpl. Saatavana on myös tilaisuuden järjestävien pitäjäseurojen tuotteita. Lämpimästi tervetuloa toivovat Vpl. Pyhäjärvi-seura ja Pääkaupungin räisäläiset.

AINO PÖYHÖNEN

Sukua kirjailija Armas Äikiälle?

Tampereen yliopistolla kootaan kaksikielistä tutkimusaineistoa venäläisestä kaunokirjallisuudesta suomenkieleen käännöstieteen tarpeisiin.

Tekijänoikeuden suojaamien teosten käyttämiseen tarvitaan tekijöiden lupa, mutta joidenkin vanhojen teosten tekijänoikeuden haltijoita on enää hyvin vaikea tavoittaa.

Vuonna 1965 edesmenneen kirjailija **Armas Äikiän** sukulaisia ei ole löydetty. Tiedossamme on, että hän oli kotoisin Pyhäjärveltä, ja siksi toivomme tavoittavamme Äikiän tekijänoikeuden haltijan tällä ilmoituksella.

Sillä paitsi että **Armas Äikiä** oli runoilija, kirjailija, lehtimies ja poliitikko, hän toimi myös suomentajana. Tutkimusaineiston tieteellisyden kannalta olisi arvokasta, että mukana olisi teoksia mahdollisimman monelta tekijältä, joten siksi jokainen tekijä olisi tärkeä tavoittaa.

Jos siis olet kirjailija ja poliitikko **Armas Äikiän** sukulainen tai hänen tekijänoikeuksiansa haltija, ota yhteyttä ja anna tukesi tieteelle.

Yhteydenotot toukokuun alkuun mennessä.

JENNY MUSTONEN
projektiapulainen
Tampereen yliopisto
jenny.mustonen@uta.fi
040-57503348

Merkkipäiviä

Raimo ja Sinikka Vuoristo täyttävät 70 vuotta

Rauman eläkkeellä oleva kirkkoherra, rovasti **Raimo Vuoristo** täyttää 70 vuotta maaliskuun 1. päivänä. Raimon äiti **Aili** (s. 1918) on Pyhäjärven Vernitsan kylän **Kiuruja** ja isä **Einon** (s. 1920) syntymäpaikka on Uuras, Viipurin ulkosatama.

– Äiti on kertonut, että maaliskuun alku ja oikeastaan koko kevät vuonna 1943 oli Viipurissa poikkeuksellisen kaunis ja ihmitset kaiken koetun jälkeen oloonsa toiveikkaita ja luotavaisia, sanoo Raimo.

Kuitenkin vuoden kuluttua juhannukseen mennessä olikin taas kiireellä lähdettävä. Alkoi evakkoaika nuorella perheellä, kuten niin monella muullakin. Nuori perhe Vuoristo löysi uuden kotipaikan Harjavallasta.

Sinikka sen sijaan syntyi talonpoika Lallin pitäjässä Köyliössä 12.3.1943 myös nuorille vanhemmille, mutta perheen ei tarvinnut lähteä minnekään. He ottivat vastaan erityisesti Pyhäjärven naapuripitäjästä Räisälästä tulleita evakkoja ja siten saivat tuntea kotinsa menettäneitten ihmisten tuskasta ja kaipauksesta. Mutta myös vahvan opetuksen siitä, miten valoisalla elämänsenteellä ja uskolla voidaan kaikesta selvitä.

Raimo ja Sinikka vihittiin avioliittoon Harjavallassa 1.10.1967. Avioliitosta syntyi tytär **Päivi Maria** vuonna 1972 Punkalaitumella. Päivi on nyt kanttorina Sastamalan seurakunnassa.

Raimo on toiminut pappina Raumalla 40 vuotta. Hänen pappisuraansa mahtuu myös merkittävä vaihe olla sosiaalidemokraattisena kansanedustajana Turun pohjoisesta vaalipiiristä vuosina 1987-1995.

Sinikka ja Raimo Vuoristo tyttärensä Päivin kodin ovella lähdössä Pyhäjärvi-juhliin Sastamalassa kesällä 2011.

– Eduskunta oli vertaansa vailla oleva näköalapaikka seurata kommunistisen imperiumin sortumista 80-90-lukujen vaihteessa Euroopassa ja erityisesti talousvaliokunta oli se eduskunnan valiokunta, jonka lävitse meni kaikki 90-luvun syvän laman koko maattamme koskettava aineisto.

– Kyllä se oli kovaa aikaa, Raimo Vuoristo muistelee nyt parikymmentä vuotta myöhemmin.

Hän ei enää asettanut perusnäkömängönsä uskollisena ehdokkaaksi vuoden 1995 vaaleissa, vaan palasi

papin tehtäviin Raumalle. Samalla hän luovutti puoluejäsenkirjansa perusyhdistykselleen odottamaan eläkkeelle siirtymistä, jolloin hän ottaisi sen takaisin. Niin kuin sitten tapahtuikin.

Raimo on ollut Pyhäjärvi-lehtemme Kirkonsanomien yksi kirjoittajista ja kihujuhliemme jumalanpalveluksen avustajista vuosikymmenten ajan.

Raimo ja Sinikka Vuoristo viettävät 70-vuotisjuhlaansa syntymäpäiväveivien merkeissä sunnuntaina 3.3. Rauman seurakunnan Nuortentalossa.

Valmistuneita

Aalto-yliopiston kauppa- ja korkeakoulusta ovat joulukuussa 2012 valmistuneet kauppatieteiden maistereiksi serkukset **Veli-Pekka Toiviainen** ja **Tuomas Toiviainen**. Veli-Pekan vanhemmat **Risto** ja **Eeva-Maija Toiviainen**, Tuomaan vanhemmat **Martti Toiviainen** ja **Kirsti Wallius**.

Pyhäjärveläiset isovanhemmat **Reino Toiviainen** Kostermaasta ja **Anna-Liisa**, o.s. Henttonen, Haapaniemestä.

Serkukset ovat molemmat töissä pankkialalla, Tuomas Lontoossa ja Veli-Pekka Nordealla Helsingissä.

Heidi Savia ja **Kari Parkkinen** vihittiin avioliittoon 12.12.2012 Helsingissä. Heidän vanhemmat ovat **Eila** o.s. **Naskali** Vpl Pyhäjärveltä ja **Rauno Savia** Mouhijärveltä. Eilan vanhemmat ovat **Elina** o.s. **Pärssinen** ja **Eemil Naskali** Vpl Pyhäjärveltä. Karin vanhemmat ovat **Irja** o.s. **Uosukainen** Valkjärveltä ja **Jukka Parkkinen** Helsingistä. Irjan vanhemmat ovat **Impi** o.s. **Kyllästinen** ja **Mikko Uosukainen** Valkjärveltä.

Lehtiseminaarissa innostettiin toimittajia ja kustantajia karjalaisten aviisien tekoon

Lehtiseminaarin osallistujia, Aarno Kaartinen Jaakkiman Sanomista, Antti Hynnä Suvannon Seudusta, Kaarina Pärssinen Vpl. Pyhäjärvi -lehdestä ja Markku Paksu Rautalaisesta. Kuva: Mervi Piipponen.

Seitsemän lehden edustajia kokoontui helmikuun alussa Karjalan Liiton vuosittain järjestettyyn pitäjäläis- ja sukulehtien seminaariin.

Mukana oli Impilahtelaisen, Jaakkiman Sanomien, Johannekselaisen, Rautalaisen, Seiskarilaisen, Suvannon Seudun ja Vpl. Pyhäjärven tekijöitä ja kustantajia. Joukko edusti runsasta neljänestä luovutetun alueen vähintään kerran vuodessa ilmestyvästä 26 pitäjälehdessä. Sukuseurojen lehdistä ei tällä kertaa ollut osallistujia.

Kouluttajina seminaarissa toimivat Helsingin yliopiston lehdistöpäällikkö **Terttu Nurro** ja Jaakkiman Sanomien päätoimittaja **Tea Itkonen**. Molemmilla heillä on myös karjalaisesta juuristaan johtuen reaalista tuntumaa siihen, millaisesta taustasta lehtien kustantaminen lähtee. Nurro on juuriltaan suistamolaisista ja mm. toiminut pitkään Suistamo-seuran hallituksessa sihteerinä.

Jaakkimalaistaustainen Tea Itkonen on aktiivi kotiseutuuhminen paitsi jaakkimalaisissa toiminnoissa myös nykyisellä kotipaikkakunnallaan. Hän on osallistunut karjalaisseura-aktiiviteettien lisäksi pitkään Porvoon kulttuurielämään mm. pitämällä näyttelyitä Porvoosta kuvaavista maalauksistaan.

Hyödyllistä palautetta lehdistä

Nurron opetuslehtikirjoittajille oli hyvin konkreettista ja meidän osallistujien erittäin hyödylliseksi kokemaa. Kiitosta saatiin mm. siitä, että lehdet ylipäänsä on pidetty pystyssä vuosikymmenten ajan.

Mutta haasteita on näkökulmalla mm. lehtien siirtymisestä nettiin ja sosiaalisen median hyödyntämisestä. Nurro oli käynyt läpi seminaarin osallistuneiden pitäjäläisten numeroita ja poimi arvioitavakseen runsaasti esimerkkejä. Hän tarttui n.s. härkää sarvista ja palautetta saatiin kosolti niin otsikointien tarkentamisen tarpeesta ja kuvien vähäisestä käytöstä kuin lehteen lähehtyjen tekstien toimittamisen tärkeydestä ja välitöiden puutteesta. Nurro arvioi myös lähettämämme ennakotehtävät – Karjalan Liiton tämän vuoden teemaan, musiikkiin liittyvät jutut.

Lehtiseminaarin innostavana kouluttajana kuultiin mm. Helsingin Yliopiston lehdistöpäällikkönä toiminutta suistamolaisjuurista Terttu Nurroa. Kuva: Kaarina Pärssinen.

Uutta Karjalan Liitosta Ohjelmaan oli sisällytetty myös uusiin, väljempiin tiloihin, entiseen Galleria-saliin siirtyneen KL:n kirjaston esittely. Tiedottaja **Saija Pelvaksen** mukaan sieltä löytyy n. 5600 nimikettä, lähes kaikki lahjoitukseksi kirjastoon saatuja.

Ajankohtaista ja uutta Karjalan Liitosta kertoi toiminnanjohtaja **Satu Hallenberg**. Hän esitteli kevään runsasta ohjelmakalenteria.

Karjalalosta Hallenbergillä oli hyvää kerrottavaa. Karjalaisen Heimotalon taloudellinen tilanne on jonkin verran kohentunut parista edellisestä vuodesta. Välttämättömiä remontteja Karjalatalossa on jo käynnistetty ja talon tilojen vuokraus tehostunut. Heimotalon osakeanti on tulossa.

Sitä kautta lehteä avustavien kirjoittajien joukkoon on löytynyt myös uusia kir-

joittajia ja runsaasti vanhoja kiintoisia valokuvia. Itkonen kertoi nykyään vuotuisesti noin 140-150 hengen avustavan Jaakkiman Sanomia erilaisia aineistoja lähettämällä. Tietojen keruuta hän kuvasi jatkuvaksi kosioiretkeksi. Mainio uusi idealähde on ollut Facebookin Karjalaiset valokuvissa. Sinne kootut kuvat on ryhmitelty pitäjittäin ja jonkin verran myös erikoiskokoelmiin esim. Evakkoaika, Sisällissota 1918, Naiset valmius- ja sota-aikan tehtävissä.

Jaakkiman Sanomien leikki on kasvanut lähelle 2000 numeroa nykyisen päätoimittajan kaudella. Lehteä on aktiivisesti markkinoitu mm. suku- ja pitäjäläisryhmissä sekä Somessa

Uutta Karjalan Liitosta

Karjalalosta Hallenbergillä oli hyvää kerrottavaa. Karjalaisen Heimotalon taloudellinen tilanne on jonkin verran kohentunut parista edellisestä vuodesta. Välttämättömiä remontteja Karjalatalossa on jo käynnistetty ja talon tilojen vuokraus tehostunut. Heimotalon osakeanti on tulossa.

KAARINA PÄRSSINEN

Tulevan suven Pyhäjärvi-juhlien valmistelut sujuvat talviuimarin johdolla

Tämän miehen lompakossa on tärkeä asiakirja, mitä hän ylpeänä esittelee. Kyseessä on ajokortti, jossa syntymäpaikan kohdalla on arvokas merkintä: syntynyt 16.8.1943 Pyhäjärvi VL.

Hämeenkyrön Karjalaseuran puheenjohtaja, tulevien Pyhäjärvi-juhlien veturi **Risto Toiviainen** kertoo suurella sydämellä juuristaan – jatkosodan aikana Karjalan kannaksella syntynyt mies ei sitä aikaa tietenkään voi muistaa, mutta monilla tavoin se on hänen ja perheensä elämään iskostunut.

– Elin lapsuuden ja nuoruuden voimakkaasti karjalaisvaikutteisessa elinpiirissä Hämeenkyrössä: lähistölle oli asutettu paljon muitakin karjalaisperheitä. Koulussakaan meitä ei kiusattu, kun me karjalaiset olimme enemmistönä; ettei vaan olisi ollut toisin päin, toteaa vuonna 1949 Haukijärven koulussa opintapaaleensa kuusivuotiaana aloittanut Risto.

– Isä laittoi minut kouluun vähän ennen aikaan, kun olin seurannut isosiskojen läksyjentekoa ja opinut siinä jo lukemaankin.

Koti Kostermaassa

Risto Toivaiosen vanhempien juuret ovat molempien Pyhäjärvellä; edesmenenyt isä **Reino Toiviainen** oli Kostermaasta ja äiti **Anna-Liisa**, o.s. **Henttonen**, on lähtöisin Haapaniemestä. 95-vuotias Anna-Liisa Toiviainen elelee edelleen omassa kodissaan Hämeenkyrössä.

– Ja järki juoksee monesti paljon terävämmin kuin minulla, kehaisee Risto Toiviainen virkeää äitiään.

Toivaiosen perheeseen syntyi viisi lasta: **Rakel** 1939, **Ritva-Liisa** 1941, **Risto** 1943, **Pekka** 1946, kuollut 1996, ja **Martti** 1955. **Rakel Böncke** asuu nykyisin Saksassa, **Ritva-Liisa Halonen** Vammalassa, Risto Hämeenkyrössä sekä **Martti** Tampereella.

Talvisodan evakkoajan jälkeen Toivaiaset palasivat monen muun pyhäjärveläisperheen tavoin takaisin Karjalaan. Risto on ”äidin kertoman mukaan” syntynyt Kostermaalla **Leppäsen** talossa; Leppästen talo oli jäänyt talvisodan jäljiltä asuinkelpoiseksi, Toivaiosten koti oli tuhoutunut. **Väinö**-setä rakensi Toivaiasille uutta taloa, kun isä-Reino oli Kannaksella linnoitustöissä.

– Kun talo valmistui, tuli taas uusi lähtö eteen.

Uusi alku tyhjästä

Luumäen ja Alavuden jälkeen siirtolaisperhe päätyi Hämeenkyröön, josta uusi

kodinpaikka löytyi **Pakka-**sen kartanon mailta.

– Pieni tila, ja nollapistestä oli lähdettävä alkuun rakentamaan karjasuojaa, taloa, navettaa.

Siitä elämä kuitenkin käynnistyi, ja perhe sai elantonsa. Lapsuusvuosistaan Risto Toiviainen toteaa:

– Rahaa ei ollut, mutta eipä ollut nälkääkään. Äiti paistoi karjalanpiirakat ja kakkarat, liha kypsyi uunissa ja maitoa oli juotavaksi, kun muutama lehmä meillä oli. Ja parhaimmillaan kaksi hevostakin, joilla maatöitä tehtiin. Meille lapsille oli itsestään selvää, että kotitöissä autettiin. Heinäpellolla olin minäkin siitä lähtien, kun yletyin laittamaan heinäseipään alimman tapin. Monesti pelto- töiden lomassa oli se aika, jolloin isä kertoi Karjalasta.

Perheen vanhimpana poikana Ristoa ei kuitenkaan velvoitettu maatilaa jatkaksi, vaan isä oli ymmärtäväisesti viestinyt jälkikasvulle, että muualtakin voi leipänsä hakea, kun pientilalla se on tiukassa.

Ei tullut insinööriä, vaan poliisimies

Keskikoulun Risto Toiviainen kävi Hämeenkyrön kirkonkylässä ja pääsi sen jälkeen Kyrö-Yhtiölle harjoittelijaksi. Haaveissa oli paperiteknikon tai insinöörin opinnot, mutta suunta muuttui, kun nimismies kutsui 19-vuotiaan nuorukaisen veropoliisin toimeen Hämeenkyröön.

– Nimismies oli ulosottomies, ja poliisi peri veroja, sakkoja ja muita maksuja. Lisäksi olin muissa poliisintehtävissä kokeneempien apuna.

Sittemmin Toiviainen kävi kaikki poliisiopintoihin liittyvät koulut ja kurssit. Työt olivat alkaneet tilapäisen nuoremman kons-taapelin virassa, eläkkeelle hän jäi ylitarkastajan tittelillä.

Hämeenkyrössä Risto Toiviainen toimi poliisina kuusi vuotta, sitten kolmen vuotta Tampereella. Päälystökoulutuksen jälkeen hänet siirrettiin Suojelupoliisiin, jossa pääosa urasta kului Supon Tampereen toimiston päällikkönä. Kovin yksityiskoh-taisesti hän ei voi työtehtävistä kertoa, mutta joi-tain sattumapaloja kuitenkin.

– Suojelupoliisin tehtävä on varsin erilaista, mitä ”normaalista” poliisintyöstä yleensä mielletään. Tehtäviin kuuluvat mm. valtio-vierailut ja niin Suomen kuin maailmanlaajuisen yk-köskartan turvaamistehtävät.

Viimeisin huomattava tehtävä Toivaiosen uralla oli vuonna 2006 Yhdysvaltain

presidentti **Bill Clintonin** vierailu luontotilaisuudessa Tampere-talossa.

Kotimaisista valtionpäämiehistä ykköskorokkeelle Toiviainen nostaa presidentti **Urho Kekkonen**, jonka tapasi useaan otteeseen.

– Hän teki suuren vaikutuksen, todella karismaattinen mies! Ei koskaan eikä missään tilaisuudessa ollut epäselvää, kuka oli ”joukkueenjohtaja”.

Karjalaan jo 1980

Supon hommiin liittyy myös tapahtuma, jonka ansiosta Risto Toiviainen äitinsä kanssa pääsi käymään rajan takana Pyhäjärvellä jo vuonna 1980 – kymmen-kunta vuotta ennen kuin virallinen kotiseutumatkailu käynnistyi.

– Olin mukana Neuvostoliiton suurlähettilään kutsuilla, ja Neuvostoliiton lähetystössä toiminut, KGB:n virolainen attasea kysyi minulta: ”Mistä herra Toiviainen olette kotoisin?”. Vastasin, että alueelta, minkä väkisin veitte. Sitten kysyttiin, haluaisinko päästä sinne käymään, kertaa Toiviainen.

Meni tovin aikaa Moskovan olympialaisten jälkeen, kun Toivaiaset saivat kutsut Neuvostoliittoon.

– Matkustimme äidin kanssa Leningradiin, ja sieltä meitä kyydittiin Infouristien mustalla autolla. Kun mentiin kohti Sakkolan Kiviniemettä ja Pyhäjärveä, oli matkalla tarkastuspuomeja toisensa perään. Meidän automme kohdalla vedettiin vaan kättä lippaan ja puomit aukesivat saman tien.

Toivaiaset näkivät vuosikymmenten jälkeen vanhan kotitalon paikat Kostermaassa.

– Talosta oli jäljellä vain kivijalka, mutta luonto näyttäytyi kauneimmillaan; hiekkarannan laguuni oli entisellään.

Karjalanmatkailun vapauduttua 1990-luvun jälkeen on Risto Toiviainen käynyt Karjalan kunnalla toistakymmentä kertaa; Hämeenkyrön karjalaisten tai pienempien ystäväporukoiden kanssa.

– Jatkossa on suunnitella Syväri-Ääninen -risteily.

Lapsille Karjalatietoa

Tietoisuutta karjalaisista sukujuurista hän on siirtänyt myös lapsilleen. Ensimmäisestä avioliitostaan Ristolla on tyttäret **Sari Hirvelä** ja **Tuula Rasa**, toisesta avioliitosta Eeva-Maijan kanssa poika **Veli-Pekka Toiviainen** ja tytär **Anna-Maria Viitamäki**. Sari työskentelee Nokia-Renkailla logistiikkapäällikkönä, Tuula on opettaja, Veli-Pekka

kauppatieteiden maisteri ja Anna-Maria sairaanhoitaja.

Varsinkin vanhinta tyttäretä karjalaisuus kiinnostaa. **Sari Hirvelä** on mukana Hämeenkyrön Karjalaseuran hallituksessa ja toimii kesän Pyhäjärvi-juhlien järjestelyissä ruokahuollon vastaavana.

Laulua ja uintia

Karjalais toiminnan lisäksi Risto Toivaiaselle tärkeitä harrastuksia ovat kuorolaulu ja avantouinti. Laulu-puoli hoituu Kyröskosken Mieskuoron riveissä, jossa hän laulaa kakkosbassoa.

Hämeenkyrön Talviuimareita hän on luotsannut viimeiset kymmenen vuotta, jona aikana on rakennettu lajin harrastajille huppeat puutitit savusaunoi-neen ja takkatupineen Kyrösjärven Kauhtuan rannalle.

– Jäseniä talviuimariyhdistyksessämme on noin 250, ja saunomassa käy vuosittain noin 10 000 henkeä. Yksityistilaisuuksia tiloissamme järjestetään satakunta vuodessa. Monet ovat sanoneet, että paikka on Pirkanmaan paras, ja savusaunammekin on Suomen parhaana palkittu.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Puutöitäkin harrastavan Risto Toivaiosen johdolla on Hämeenkyrön Talviuimareille rakennettu komeat tilat. Kuva: Erkki Hiiri.

Karjalaiset kihut Nobel-kirjailijan maisemissa

Hämeenkyrössä ollaan valmiita järjestämään tulevan kesän kihut 20.-21.7.2013, Vpl. Pyhäjärvi-juhlat. Juhlan järjestelyistä päävastuun kantaa Hämeenkyrön Karjalaseuran hallitus – erillistä juhla-toimikuntaa ei ole nimetty.

Karjalaseuran puheenjohtaja Risto Toiviainen kävi tammikuussa kertomassa juhla järjestelyjen etenemisestä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle, joka kiitti hyvistä suunnitelmista ja jo pitkälle tehdyistä valmisteluista.

Hämeenkyrö näyttäytyi juhlaväelle mm. järvi-neen ja Nobel-kirjailija **Frans Emil Sillanpään** syntymän 125-vuotisjuhlavuoden puitteissa.

– Lauantaipäivänä tarjoamme mahdollisuuden risteillä Purimo-laivalla; mukaan mahtuu noin 50 henkeä. Risteilyllä nähdään myös F. E. Sillanpään kotipaikka, ja Sillanpää-teema on mukana pääjuhlassakin, ehkä pienen kuvaelman merkeissä.

Lauantaipäivän aloittaa Voimistelu- ja Urheiluseura Kaiun muistoviesti, jonka järjestelyvastuussa on Pyhäjärvi-Säätiö. Jo perinteeksi tulleet sukuseminaari ja -kokoukset ovat seuraavaksi vuorossa. Muistojen iltaa vietetään Hämeenkyrön kirkossa, ja sen jälkeen iltamia Koskikylän juhlatalossa.

Sunnuntaipäivä alkaa juhlamessulla kirkossa, sep-peleenlaskut suoritetaan sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden muistolle. Pääjuhlaa vietetään yhteiskoulun juhlasalissa, jossa on myös ruokailu- ja kahvittelemahdollisuus.

– Juhlapuheen pitäjäksi on lupautunut tohtori, dosentti **Silvo Kaasalainen**. Myös muut ohjel-mansuorittajat on jo pitkälti sovittu. Tilaisuuksien juontajaksi saamme tunnetun toimittaja, kirjailija **Matti Pitkon**, ennakoii Risto Toiviainen.

Juhlavieraat voivat varaila yöpymispaikkaa esimerkiksi Motelli Kyröskoskelta tai Ikaalisten Kypylästä.

Kulttuuria ja sotahistoriaa Normandiassa

Tuhansien ristien rivistöä Yhdysvaltain sotilashautausmaalla.

Katsoitpa mistä suunnasta tahansa, muodostavat valkeat marmoriristit lähes silmäkantamattomiin viivasuoria rivejä Yhdysvaltain sotilashautausmaalla Colleville sur-Merissä. Oppaamme on juuri kertonut, että ristejä on noin kymmenentuhatta.

Jyrkkä rinne nousee Omaha Beach -nimisen Normandian maihinnousualueen rantahiekalta maalle, jossa sotilashautausmaa sijaitsee. Seisoessani tällä paikalla maihinnousurannan lähellä, en voi välttyä kuulemasta korvissani räjähdystä, huutoja ja järjetöntä melua. Laittaessani silmäni kiinni en voi välttyä näkemästä ikävästi keikkuvia maihinnousualueita, pelokkaita kasvoja, savua, hävitystä ja kuolemaa. Tämä kaikki on tietenkin itselleni vain nykylokuvien mahtavien tehosteiden ja dokumenttielokuvien heiluvien mustavalkokuvausten mieleeni piirtämä aistikkokemus sodasta. Katsellessani näitä ristejä huomaan tajuavani, että tuo äskeinen kuva oli täyttä totta suurin piirtein ikäisilleni miehille tällä paikalla 68 vuotta sitten.

Rauhallisessa Suomessa varttuneelle sitä on vaikea heti edes uskoa. Mutta tiedämmehän, ettei oman maamme kohdalla vastavista taisteluista ole sen kauempaa aikaa. Samassa muistuvat mieleeni lukuisat kertomukset Suomen viime sotien taisteluista, joiden kohtaloissa vilahtaa välillä ihan tuttuja nimiä. Kyllä tämä kaikki siis tapahtui, niin täällä Normandiassa, kuin Karjalan kannaksellakin.

Tällainen täydellisesti hoidettu kaunis muistopaikka kertoo siitä, ettei onneksi vielä ole unohdettu, kuinka

hirvittävä oli tuolloin hinta vapaasta rauhallisesta Euroopasta, maailman eri kansoille.

Olemme molemmat isäni **Heikki Kiiskin** kanssa kiinnostuneita toisen maailmansodan historiasta. Emme ole aihealuetta mitenkään tieteellisesti tutkineet, vaan uskoakseni kiinnostus Suomen historiaan ja karjalaisiin juuriimme johtivat meidät tälle Normandian matkalle, niin kuin aikoinaan ensimmäiselle Karjalan matkallekin.

Perimätietona olemme saaneet runsaasti tietoa oman lähipiirimme kohtaloista viime sotien aikana, ja onhan etenkin parina viime vuosikymmenenä tietoa Suomen sodanaikaisista tapahtumista käsitelty hyvin runsaasti esimerkiksi dokumenttielokuviissa, kirjallisuudessa ja tv-sarjoissa.

Meitä on viime vuosina alkanut kiinnostaa myös yhä enemmän se, mitä toisen maailmansodan aikana tapahtui Euroopassa ja koko maailmassakin. Myös se, miten mielenkiintoisesti monet historian tapahtumat liittyvät Suomeen, on vauhdittanut historian harastustamme. Niinpä päätimme isän kanssa lähteä vähän erilaiselle "kotiseutumatkalle".

Matka alkoi kotoa Huitisista lokakuuisena rankkasateisena, sysimustana aamuyönä. Ajoimme Helsinki-Vantaan lentoasemalle, josta lentomme suuntasi kohti Pariisiä. Lentokentällä meitä ja muita ryhmämme matkalaisia oli vastassa matkanjohtaja **Ilmari Hakala** vaimoineen, sekä myös erityinen Pariisi-opas.

Sää oli Pariisissa aurinkoinen ja melko lämmin. Ryhmässämme oli 24 aiheesta kiinnostunutta matkalaista ympäri Suomea.

Matkan aikana huomasimme, että kaikki olivat hyvin historiaan perehtyneitä ja useilla heistä oli jokin erityinen aihe-alue, josta he tiesivät todella paljon. Itselleni mieleen jäi puolustusvoimien panssarijoukoissa sotilashautausmaalla tehnyt mies, joka tietenkin tiesi kaiken panssarivaunuista. Näin autotekniikan parissa työskentelevälle, tämä aihe oli kiintoista. Matkassamme oli myös eräs, jolla oli kokemus ensimmäiselle Karjalan matkallekin.

Charles de Gaullen lentokentältä ajoimme charter bussillamme Pariisiin keskustaan ja matkalla näimme Pariisin maamerkkejä kuten, riemukaaren, Champs Élysées ja Concorde aukion. Pariisin opasimme kertoi lähes tauotta jokaisen nähtävyyden historian, joten tietoa tuli vaivattomasti bussin penkillä istuen.

Ensimmäinen pysähdys Pariisissa oli Trocadero -aukio. Sen kaakkoisreunalta avautui mahtava näköala. Edessä alhaalla Seine ja sen takana ylhäällä korkeuksiin nouseva Eiffel-torni. Juuri tällä paikalla **Adolf Hitler** kuvautti itsensä käydessään Pariisissa saksalaisten joukkojen marssittua kaupunkiin kesällä 1940. Tämä lyhyt käynti oli muuten hänen ainoa käyntinsä Pariisissa.

Syötyämme mukavassa lounasravintolassa suuntaamme tutustumaan **Napoleonin** hautapaikkaan, niin sanottuun invalidikirkkoon. Kirkko ja sarkofagi ovat vaikuttavia ja kertovat siitä, kuinka tärkeä henkilö Napoleon oli ja on yhä Ranskan ja Euroopan historiassa. Napoleon vaikutti aikanaan myös Suomen tu-

levaisuuteen. Voitettuaan Friedlandin taistelussa Venäjän hän solmi Tilsitin rauhansuostuksen vuonna 1807 Venäjän keisari **Aleksanteri I:n** kanssa. Tuossa rauhassa he käytännössä jakoivat Manner-Euroopan, ja Napoleon vaati, että Venäjä hyökkää Ruotsiin taivuttaakseen sen mukaan Britannian kauppasaartoon.

Venäjä käynnisti sodan ja voitti Ruotsi-Suomen. Näin Suomen alueesta tuli Venäjän vallan alainen ja Suomen suuriruhtinaskunta perustettiin vuonna 1809. Historialla on myös tapana toistaa itseään, sillä muistomme muuan **Molotov** ja **Ribbentropin** sopimuksineen vähän toistaa vuotta myöhemmin.

Kävimme vielä valtavana sotamuseossa, nimeltä Musée de l'Armée, mutta ajanpuutteen vuoksi vain sen I ja II maailmansotaa käsittelevissä osastoissa.

Majoituimme hotelliin 11. kaupunginosaan, josta teimme isän kanssa kahdestaan vielä retken metrolla ja kävelen Eiffel-tornille ja takaisin. Kaupunki tummeni iltavalaistukseensa ja oli mukava katsella ihmisvillinä, Eiffel-tornia, sekä Seineä siltoineen ja kävellä historiallisen suurkaupungin katuja vähän niin kuin "Euroopan omistaja". Siltäköhän Napoleonista tai Hitleristä aikoinaan tuntui?

Aamulla matkamme sitten suuntasi kohti pohjoista ja Englannin kanaalin rantaa. Matkanjohtajamme kertoi bussimatkan aikana ensin Napoleonista ja sitten ajellessamme moottoritietä I maailmansodan taistelupaikkojen halki, hän palautti kerronnallaan mieleemme tuon aikaiset tapahtumat Euroopassa ja Suomessa.

Päämääränämme oli Calais, kaupunki kanaalin rannalla, sen kapeimmalla kohdalla. Matkalla kaupunkiin kävimme Saint-Omer -nimisessä kylässä, jonka kalkkikivivuoreen saksalaiset aikoinaan louhivat ja rakensivat kupolikattoisen koonpanoluolan ja laukauspaikeksi V1- ja V2-raketteille. Tämä alue on nykyään nimeltään La Coupole -museo. Museossa esiteltiin yksityiskohtaisesti, minkälaisia raketteja olivat, miten pakotyövängit niitä kokosivat ja miten ne laukaistiin matkalleen kohti Lontoota.

Illalla ennen hotelliin kirjautumista kävimme vielä Calaisissa II maailmansodan museossa, joka oli tehty tuolta ajalta säilyneeseen bunkkeriin. Tätä kymmenistä huoneista koostuvaa bunkkeria saksalaiset pitivät merivoimiensa komentokeskuksena sodan aikana.

Seuraava aamu valkeni harmaana ja sumuisena. Ajoimme hetken matkaa rannikon tuntumassa kohti Dieppeä, kunnes pysähdyimme Napoleonin armeijan Grande Armée -muistomerkillä. Koko matkamme aikana Ilmari Hakala kertoi lähinnä historiallisia faktoja, mutta hänen vaimonsa Leena huolehti historian kerronnan inhimillisestä, kulttuurillisesta ja henkisestä puolesta. Täällä Napoleonin armeijan mahtavalla muistomerkillä hän luki Topeliuksen 1800-luvun puolivälissä kirjoittaman pitkän runon Napoleonista. Nämä runot ja lukuhetket antoivat erilaisen näkökulman menneisiin tapahtumiin ja paikkoihin joissa kävimme matkan aikana.

Matka jatkui Dieppeen, jossa söimme lounasta ja

palautimme mieleemme vuoden 1942 liittoutuneiden epäonnistuneen maihinnousuyrityksen. Dieppeessä kaatui tuolloin tuhansia liittoutuneita täysin turhaan, huonosti suunnitellun ja lähinnä vain saksalaisille suunnatun voimannäytön seurauksena. Dieppen maihinnousujoukoista suuri osa oli kanadalaisia, ja iltapäivällä kävimme heidän sotilashautausmaallaan. Se oli kohtalaisen pieni hautausmaa verrattuna Normandian suuriin sotilashautausmaihin, mutta todella hyvin hoidettu ja kaunis. Erikoisuutena mainittakoon, että hautakiviin oli hakattu kaatuneen ikä sekä muistolause, jonka sankarivainajan omaiset olivat toimittaneet. Ne olivat koskettavia tekstejä.

Dieppestä jatkoimme kohti Caenin kaupunkia, jonka liittoutuneet pommitivat maan tasalle kesällä 1944. Matkalla ylitimme Seine-joen mahtavaa siltaa pitkin, sekä vierailimme pienellä Calvados-tilalla. Tilan isäntä esitteli tuotantoprosessia ja saimme pienen maistaisien omenoista valmistettuja jaloja juomia. Tuotteita sai myös ostaa tuliaisiksi ja taisinpa kotona joulupöydän herkkujen jälkeen minäkin muistella Normandian matkaa Calvadosin aromien kera.

Caeniin saavuimme illalla ja teimme vielä kahdestaan pienen kävelykierroksen ennen nukkumaan menoa. Ilma oli muuttunut sateisemmäksi ja kylmemmäksi.

Neljäs matkapäivämme oli varattu kokonaan Normandian maihinnousualueeseen tutustumiseen. Varsinainen maihinnousu suoritettiin rantakaistalla joka on noin 90 km leveä. Aloitimme kierroksemme itä-

seltä reunalta, Caeniin johdettavan kanavan Pegasus-sillalta. Tämän saman sillan läheisyyteen laskeutuivat ensimmäiset englantilaiset maahanlaskujoukot liitokoneillaan puolen yön jälkeen 6.6.1944. Ensimmäinen taistelu käytiin ja liittoutuneet saivat haltuunsa elintärkeän sillan tiellä kohti Pariisia. Tuntui uskomattomalta olla samassa paikassa, josta taistelu aikoinaan alkoi ja kauan odotettu D-Day pikku hiljaa valkeni aamuyön tunteina. Maastoon sillan läheisyyteen on merkitty paikat, johon liitokoneet pysähtyivät, sekä pystytetty ensimmäistä joukkoa johtaneen majuri **John Howardin** patsas.

Täällä saimme kuulla Leena Hakalan lukemana erään Howardin joukoissa taistelleeseen miehen kertomuksen sillan luokse laskeutumisesta ja taistelusta. Tapahtumat tulivat näin erityisen lähelle. Sillan luona tapasimme vielä sattumalta 91-vuotiaan brittiveteraanin, joka oli taistellut laskuvarjojoukoissa Normandian maihinnousussa ja käynyt myös em. taistelun jälkeen Pegasus-sillalla kesäkuussa 1944. Oli liikuttava hetki, kun hän ja ryhmämme veteraani tervehtivät toisiaan kätellen tällä toisen maailmansodan taistelupaikalla. Sillalta lähdimme taas bussilla kohti rannikkoa.

Varsinaiset maihinnousurannat jaettiin operaatio Overlordissa operatiivisiin osiin ja nimettiin maihinnoususuunnitelmissa tietyin nimin, jotka ovat idästä länteen luetteluna: Sword, Juno, Gold, Omaha ja Utah. Nämä nimet ovat edelleen alueella käytössä.

Ryhmämme astui kanaalin rantahiekalle Sword-rannalla. Voimistunut sade haittasi hieman oloamme rannalla, mutta toisaalta se ja kohtalaisen voimakas merenkäynti saivat tuntemaan ehkä tuhannesosan niistä ajatuksista, joita liittoutuneiden miehillä oli, kun he maihinnousualueissaan lähestyivät rantaa ja kastuivat läpimäriksi koleaan aamun tunteina. Vaikka Sword-rannalla hyökkäys onnistui hyvin, moni myös kaatui tällä rannalla.

Seisoessani rantahiekalla ajattelin, kuten varmaan muutkin matkalaiset, ettei ole ollut häävi paikka hyökätä laajalla avonaisella hiekkarannalla kohti vihollista, meri selän takana. Rannalla kuuntelimme sateenvarjojemme alla nauhalta **Winston Churchillin** puheen ja BBC:n tiedotuksen Englannin kansalle maihinnousu-alkamisesta. Tämä tunnelma toi historian tällä rannalla todella lähelle.

Vaatteet märkinä menimme lämpimään bussiin ja ajoimme Arronanches -nimiseen kylään Gold-rannalla. Satamat olivat välttämättömiä maihinnousu- onnistumiselle, mutta ne olivat tietenkin aluksi saksalaisten hallussa Cherbourgissa ja Le Havressa. Arronanchesiin rakennettiin heti

Petri Kiiski Trocadéro-aukiolla Pariisissa.

maihinnousun alettua toinen liittoutuneiden kulluvista Mulberry -satamista, joiden kautta huolto maihinnousujoukoille hoidettiin. Tuonaikainen satamalogistiikka on hämmästyttävä taidonnäyte liittoutuneiden suunnittelijoilta ja rakentajilta. Tähän tutustuimme aihetta käsittelevässä museossa.

Seuraavana vuorossa oli ensin käynti Yhdysvaltain sotilashautausmaalla, josta kertomukseni alkoi ja sen jälkeen Pointe du Hoc -nimisessä niemekkeessä. Tällä kohdalla Yhdysvaltain Rangers-joukot hyökkäsivät nousten pystysuoraa rinnettä, kiiveten naru- tikkailla ja köysillä. Alueella on muistomerkkejä ja siellä on jätetty murskautuneet saksalaisbunkkerit sekä liittoutuneiden lentopommitusten ja laivatykistön kraattien tekemät kraatterit näkyviin. Vaikuttava näky oli sodan voimasta tämäkin.

Ennen illallista ja majoitumista Saint Lön kaupunkiin poikkesimme vielä Sainte Mère Églisen pikkukaupungissa, jossa maihinnousussa mukana olleet amerikkalaiset laskuvarjojoukot ajautuivat vääriin paikkaan pudotettuina keskelle kaupunkia. Tästä muistuttaa kaupungin kirkon tornista roikkuva laskuvarjosotilasnukke.

Kotiinpaluupäivän aloitimme käynnillä saksalaisten sankarihautausmaalla, johon on haudattu noin kolmekymmentätuhatta sodan uhria. Hautausmaa on karumpi mustine kiviristeineen kuin liittoutuneiden vastaavat, mutta vaikuttava toki tämäkin. On muistettava, että saksalais-

ten tappiot Normandiassa olivat huomattavan raskaat.

Ajoimme Normandiasta melko nopeasti kohti Pariisia ja Versaillesin linnaa. Linnan sisäpuolella emme ehtineet käydä, mutta Ilmari Hakala kertoi linnan vaiheista hieman Aurinkokuninkaan aikana, sekä sen että linnan peilissä allekirjoitettiin I maailmansodan ns. Versaillesin rauha. Tämä rauha oli häviöä Saksalle ankara, sekä myöhemmin suur-Saksan näkökulmasta häpeällinen, ja se johti sitten historian koukeroiden kautta pikkuhiljaa Euroopan ja koko maailman uuteen sotaan vuonna 1939.

Iltaellenolla lensimme Helsinkiin ja lauantaina aamuyöllä olimme jälleen kotona.

Lyhyen matkan aikana näimme ja koimme uskottoman paljon. Kaikkea ei läheskään ehtinyt matkan aikana ajatuksissaan käsitellä, mutta vahvoja muistoja tähtäkin "kotiseutumatkalta" jäi.

Opimme myös paljon uutta Euroopan ja Suomenkin historiasta. Jos ulottaa ajatuksensa tämän päivän kotikunnailta karjalaisen, suomalaisten ja koko Euroopan historian vaiheisiin ja liittää näitä tietoja, tunteita ja kohtaloita yhteen, kunnioitus menneitä sukupolvia kohtaan väistämättä kasvaa.

Suuria virheitä ovat yksilöt ja kansat tuolloinkin tehneet, mutta työ ja uhraukset joita paremman huomisen puolesta on tehty, ovat olleet vieläkin suurempia.

PETRI KIISKI

Sukkien ja lapasten vanhoja karjalaismalleja etsitään

Evakot toivat mukanaan monia kodin käyttö- ja koriste-esineitä, kun kotiseudut Karjalassa jouduttiin jättämään sotien seurauksena. Kädentaitojen perinnetietoisuus kiehtoo mm. kuutta käsityöstä kiinnostunutta, karjalaiset juuret omaavaa naista. He pyrkivät selvittämään niin museoiden kuin kotienkin kätöistä vanhojen lapasten ja sukkiemalleja.

– Olemme löytäneet toisemme tämän perinnekäsityöharrastuksemme kautta internetistä jo joitakin vuosia sitten. Viime marraskuussa saimme ajatuksen lähteä penkomaan ennen julkaisemattomia karjalaisia käsityömalleja ja rajasimme kiinnostuksemme neuleisiin – ja vielä tarkemmin lapasiin ja sukkiin, kertoo **Leena Kokko** Mikkelistä.

– Innostukseen vaikutti myös meistä kolmen toiminta karjalaisissa käsityöpiireissä, **Sari Suuronen** on Turun Käspaikkakerhon puheenjohtaja, **Pia Ketola** toimii Hiitolaseurassa ja pitää Kurkijokelainen-lehdessä Hiitolainen käsityökerho -palstaa ja minä vedän Mikkelin Karjalaisen käsityökerhoa.

Parhaassa tapauksessa on luvassa aihepiiristä myös julkaisu.

– Jos saamme hankkeemme rahoituksen järjestymään ja löydämme kustantajan, niin tulemme julkaisemaan työmme kirjana Lappeenrannan Karjalaisen kesäjuhlien yhteydessä 2014. Kirjassa meidän on tarkoitus julkaista museo-kuva ja tehdä sen mukainen neule, mutta soveltaa se kumminkin nykyisiin lainkoihin sopivaksi ja tämän päivän ihmiselle mieleiseksi. Saatamme tehdä myös jotain uutta, missä hyödynämme noita vanhoja malleja. Nuoretkin pitäisi saada perinnemalleista kiinnostuneiksi, pohtii Kokko.

Naiset ovat etsineet malleja museoista, mutta kotien kirstutkin kiinnostavat:

– Museoista on löytynyt riittävästi malleja, mutta haluaisimme vielä lisää niitä malleja, jotka saattavat olla hautautuneina muomujen arkkuihin, tai kulkevat su-

Leena Kokko vertaa kahta saman museomallin mukaan tekemäänsä lapasta, joiden malli on Raudusta lähtöisin ja tallessa Kansallismuseossa. Kuva: Paavo Kokko.

vussa sukupolvelta toiselle. Näitä meillä on vasta kaksi, kirjoneulelapaset Hiitolasta ja sulhassukat Harlusta. Jotta löytäisimme lisää, niin yritämme näitä etsintäkuuluksia saada monelle taholle.

Yllä olevassa kuvassa Leena Kokko vertaa kahta saman museomallin mukaan tekemäänsä, hieman erinäköiseksi virkattua lapasta.

– Alkuperäinen lapanen on Kansallismuseossa ja se on saatu sinne Raudusta. Ongelmani on se, että pitääkö lapanen tehdä aivan alkuperäisen mukaiseksi, vai voiko alkuperäisessä olevat pienet kömmähdykset korjata ja tehdä lapasesta paremmin nykyihmisen silmään sopivan ja käteen istuvan version.

– Toinen kuva on Jyväskylän Käsiyömuuseon Virki-kokoelmassa olevan lapanen pikkukuvan kopio. Tuo lapanen on Sakkolasta kotoisin olevan henkilön neuloma äidin ohjeiden mukaan. Minä en ole vielä ratkaissut lapanen neulemal-

lia, mutta siitä innostui Valkjärveltä kotoisin oleva Mikkelin käsityökerholainen. Museon tiedoissa sanotaan museolapasen neulojan isän olleen kotoisin juuri Valkjärveltä. Ehkä seuraavalla kerhokerralla tuon lapanen kohdalla ei ole enää ongelmia.

Lapas- ja sukkiprojektin aktiivi Leena Kokko on eläkkeellä oleva ammattio- pettaja.

– Sukujuureni vievät Sakokolaan, sillä äitini isä on Kaarnajoen Repoja. Yleensä sanon, että juureni vievät Käkösalmeen, koska äiti suurimman osan lapsuuttaan ja nuoruutensa asui tuossa kaupungissa. Isäni perhe muutti 1930-luvun loppupuolella Terijoelle. Siirtolaisuus tulee molempien vanhempieni puolelta.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Jos jollakin on malli, josta haluaisi kertoa, niin voi ottaa yhteyttä: kajaleena.kokko@gmail.com

Markku Pärssiselle kiitosta vuoden markkinointiteosta

Kun viime vuoden marraskuussa myytiin maataloustuotteita tuottajainnoilla useissa suomalaisissa kaupungeissa, niin tempaus sai liikkeelle sankoin joukoin ihmisiä; tuottajahintaisia elintarvikkeita jonotettiin jopa tuntikaupalla. Tarjolla oli lihaa, kananmunia, perunoita ja ruisleipää tuottajainnoin. Tavoitteena oli tuoda esille maatalouden heikko kannattavuus, tuottajien saama vähäinen osuus ruoan hinnasta – ja samalla herättää yhteiskunnallista keskustelua aiheesta.

Markkinointi & mainonta -lehti ja MARK Suomen markkinointiliitto on palkinnut tuottajahintaprotestin Vuoden 2012 Markkinointitekona.

Hankkeen taustavoimana vaikutti MTK-Satakunnan toiminnanjohtaja **Markku Pärssinen**, joka oli keksinyt tempausidean MTK-liittojen toiminnanjohtajien syyspalaverissa. Pyhäjärvi-juurinen Pärssinen on myös Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen jäsen. -MRT

Alkuvuosina Konevitsan luostarin jälleenrakennustyöhön osallistui paljon pyhäjärveläisiä

– Kun ensimmäisenä suomalaisena sotien jälkeen – lukuun ottamatta siellä metsästävässä käynytä presidentti **Urho Kekkosta** – astuin Konevitsan maankamaralle 28.5.1991, oli järjestyttävää nähdä ilmasta käsin upealta näyttäneen luostarirakennusten kokonaisuus lähempää ja hahmottaa edessä olevan korjaustyön mittasuhteita, toteaa restauroitsija **Heikki Hänninen**.

Hän pääsi mukaan tutustuttuaan restaurointihankkeissa, jo 1980-luvulla Laatokan Valamon restaurointityössä työtoverinaan olleeseen, silloiseen Viipurin katedraalikirjon kirkkoherana ja sittemmin Konevitsan luostarin sotien jälkeen ensimmäisenä igumenina vv. 1991-1999 toimineeseen arkkimandriitta **Nazarin**, nykyiseen Viipurin piispaan. Luostari oli helmikuussa 1991 palautettu Venäjän ortodoksiselle kirkolle.

Konevitsa-teematilaisuudessa, ensimmäisessä Vpl. Pyhäjärvi-seuran tämän kevään ohjelmassa kuukausittain toistuvista tapaamisista, kuultiin restauroitsija **Andreas Heikki Hännisen** alustus, nähtiin komea koelma kuvaharvinaisuuksia ja käytiin vilkasta keskustelua.

Tilaisuus keräsi järjestäjien iloksi 27 osallistujaa, mitä voi pitää erinomaisena määränä n. 120-jäsenisessä yhdistyksessä. Osallistujia-aktiivisuus kannustaa suunniteltujen, seuraavien tilaisuuksien järjestämiseen.

Kappale myös Vpl. Pyhäjärven uudelleen avautumisen historiaa Hännisen kuvaamat alkuvaiheet Konevitsan saaren armeijalta ortodoksiselle kirkolle palaamisen ja luostarin uudelleen käyttöön ottamisen vuosista ovat sellaista kotiseutumme sotien jälkeisiin vuosiin liittyvää tietoa, jota harva siellä vain päiväselteään piipahtanut tulee edes kuvitelleeksi.

Arkkitehtoonisesti mer-

kittävän rakennuskokonaisuuden korjaus- ja restaurointityön sekä luostarielämän uudelleen aloittamisen mahdollistajien joukossa olivat suomalaisista ensimmäisten joukossa avustuksia ja lahjoituksia keränneet Vpl. Pyhäjärvellä juurensa omaavat henkilöt. Heidän osuudestaan työssä luostarin hyväksi Hänninen on puhunut lämmöllä monessa yhteydessä aiemminkin. Hän kiitti tilaisuuden osallistujia tästä ainutlaatuisesta työpanoksesta.

Ensimmäinen Konevitsaan matkustamislupa lopukesästä 1991 viranomaisilta saanut pienehkö suomalaisryhmä oli saarella ennen sotia kansakoulua käyneiden oppilaiden joukko, johon mukaan pääsi myös Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön silloinen asiamies **Reino Aikiä**.

Tästä Konevitsan saaren koululaisten joukosta moni on jo siirtynyt tuonilmaisiin, ehkä sieltä käsin tarkastelemaan lapsuutensa asuinpaikkaa ja Konevitsan varuskunnassa tai luostarissa siviileinä työskennelleiden vanhempiensa kotisaarta. Omin pyhäjärveläisillään saareen jälleen tutustumaan hetimiten alkuvaiheissa 1991 päässeiden joukko on harvalukuinen ja havainnot tallentamisen arvoisia.

Avustusten, mitä kaikkea luostarissa tarvittiin, joukossa oli pyhäjärveläisten keräämänä niin äkeitä ja muita maataloustyökaluja kuin kangaspakkoja, vuodevaatteita, keittiötarvikkeita, säilytysastioita, kopiokone, ruokatarvikkeita ja lukemattomia muita tarvikkeita. Ehkä mittavimpana tekniikkapuolen yksittäisenä hankkeena käytöstä Hämeenlinnassa poistetun leipomon purkamisen ja siirtäminen.

Jostain saatiin lahjoituksena sahalaitos ja toinenkin. Löytyi taitava kirvesmies rakentamaan ensimmäistä, vuoden 1992 lopulla käyttöön otettua saunaa, mikä muutaman vuoden käytössä oltuaan hävisi perustuk-

Konevitsan luostarin kellotornin alla, luostarikehälle sataman suunnalta tullessa sijaitsevan Pyhän portin oikeanpuoleinen seinämaalauk, josta ei ollut näkyvissä tuskin senttiäkään v. 1991, on saatu kunnostettua viime vuosina pietarilaisten entisöijien työnä. Maalaus kuvaa Pyhittäjäisiä Arseni Konevitsalaisen saapumista saarelle v. 1393 mukanaan Athos-vuoren luostarista saamansa, myöhemmin Konevitsalaisena Jumalanäitinä tunnettu ikoni. Kuva: **Andreas Heikki Hänninen**.

siaan myöten tuhopoltossa.

Leipomo on vielä jäljellä ja ajoittain raaka-aineiden ja koneiston tarvitseman polttoaineen riittäessä käytössäkin, samoin ainakin mm. iso joukko täällä kotisuomessa käytöstä poistettuja ja hukkaamisesta pelastettuja keittiötarvikkeita.

Mutta monet muut suomalaisten tuella tehdyt hankinnat, varsinkin tekniset vempaimet, traktoria myöten, ovat kadonneet. Niin Valmet-traktorikin, mikä vaihdettiin myöhemmin varaosien saannin takia Petroskoista hankittuun Belarukseen, joka sitten upposi veljestön jäsen ja siviili mukanaan Laatokan jäihin takavuosina.

Nimien yhtäläisyyksistä Konevitsassa ja Pyhäjärven mantereella syntyi vilkas keskustelu. Pohdittiin mm. onko kylänimellä Konnitsa yhteys nimeen Konevitsa. Tämä siksi, että Athos-vuorella, mistä Konevitsa Ju-

malanäidin ikoni on lähtöisin, sijaitsee myös paikka, jonka nimenä on Konnitsa.

Pyhäjärven historiassa tunnetaan myös vanha paikannimi Nazarin laakso. Luostarin historiassa tunnetaan menneiltä vuosidoilta useampia Nazarinimisiä igumeneja.

Yhdistys perustettiin jälleenrakentamista tukemaan

Yksin eikä pienellä joukolla luostaria ei luostaria ole jälleenrakennettu.

Andreas Heikki Hänninen perusti yhdessä ensimmäinen Igumeni Nazarin, arkkitehti **Nikita Veselovin** ja muutamien nimekkäiden suomalaisten kanssa luostaria tukevan Konevitsa -yhdistyksen 1991 vuoden lopulla ja hän toimi alkuvuosina myös yhdistyksen puheenjohtajana.

Hännisen kuvaus pohjatoimialta tuntuneen jälleenrakennusurakan etenemisen alkuvuosista aina nykyvaiheeseen saakka oli meille pyhäjärveläisjuurisille hyvin koskettavaa.

Päästiinhän samoina 1990-luvun alkuvuosina ensimmäisiä kertoja näkemään myös toisaalla kotipitäjässämme mantereella sijainneiden kylien ja asuusten tila sellaisena, miksi se oli vuoden 1944 jälkeen Neuvostoliiton aikana muuttunut.

Voinee todeta, ettei Pyhäjärvellä, mantereella ole yksikään kohde kokenut sellaista jälleenrakentamisen ihmettä ja kohentumista, kuin mihin Konevitsassa on jo tähän mennessä ylletty.

KAARINA
PÄRSSINEN

Konevitsan luostarin laiturilla v. 2004 vasemmalla luostarin johtajana vuodesta 2007 alkaen toiminut Igumeni Aleksandr (vas.), helmikuussa 2012 Konevitsa ry:n puheenjohtajaksi valittu rovasti **Heikki Jääskeläinen** ja Konevitsa ry:n silloinen pj. **Helena Pavinskij**. Oikealla veljestön joukossa erottuu keppiinsä nojaava Igumeni Isidor, luostarin johtaja vv 2001-2007.

Hallituksen sihteeri varkautelainen **Marja Rautava** esitteli Konevitsa ry:n vuosikertomuksen, taustalla kokouksen osanottajia. Kuvat: **Heikki Jääskeläinen**

Konevitsa-tilaisuudessa mukana olleita vasemmalta: **Eero Sirkiä**, **Anssi Hirvonen**, **Riitta Hirvonen**, **Heli Nykänen**, **Inkeri Hiiri (osittain)**, **Erkki Rajamäki**, **Teuvo Leinonen**, **Helena Rajamäki**, **Ulla Ahokas (osittain)**, **Silvo Kaasalainen**, **Tuula Korolainen (osittain)**, **Jyrki Rinne**, **Aino Pöyhönen (osittain)**, **Eija Savolainen** ja **Veijo Savolainen**. Kuva: **Juhani Paajanen**.

Luterilainen rovasti johtamaan Konevitsan tukiyhdistystä

Viisi viimeistä vuotta Konevitsa ry:tä, mikä toiminut vuodesta 1991 lähtien Suomesta käsin ortodoksisen Konevitsan luostarin jälleen rakentamisen ja toiminnan tukena, puheenjohtajana luotsannut Nurmijärven klaukalalainen **Riitta Vainikka** luopui tehtävästä yhdistyksen vuosikokouksessa 9.2.2013. Hänen tilalleen puheenjohtajaksi kokous valitsi ensimmäistä kertaa yhdistyksen historiassa ei-ortodoksin, luterilaisen rovasti **Heikki Jääskeläisen**. Yhdistyksen nyt 250-henkiseen jäsenistöön on kuulunut alusta lähtien ja kuuluu edelleen runsaasti myös muita kuin ortodokseja.

Hallituksessa toimi takavuosina useiden vuosien ajan myös yksi pyhäjärveläisjuurinen, omassa Forssan ev.lut kotiseurakunnassaan myös aktiivisesti mm. inkeriläisten auttamistyöhön osallistunut ammattikoulunopettaja **Viljo Paajanen**, Yläjärven Paajasia. Pari vuotta sitten kaksi pyhäjärveläisjuurista Konevitsa-aktiivista **Elsa Kaasalainen** ja **Yrjö J. Kaasalainen** Turusta kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseniksi.

Heikki Jääskeläiselle kontakti Vpl. Pyhäjärveen syntyi aikanaan työtoveruudessa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja ja Vpl. Pyhäjärvi-seuran kunniapuheenjohtaja **Juhani Forsbergin** kanssa, mistä hän iloisena tuli kertomaan kuuluttuaan, että kaipasin hänen ottamiaan valokuvia Vpl. Pyhäjärvi-lehteä varten. Isänsä puolelta kirvulaisjuurinen, Mäntsälässä syntynyt Jääskeläinen vihittiin papiksi 1972 Turussa. Toimittuaan pappina mm. Salo-Uskelassa ja Tapiolassa hän siirtyi päätoimittajaksi Seurakuntasanomii vuosiksi 1981-90 ja osastopäälliköksi Kirkon tiedotuskeskukseen 1990-94. Viimeinen pitkä rupeama ennen eläkkeelle jäämistä oli toimia arkkipiispan sihteerinä vv. 1994-2012. Hän ehti työskennellä kolmen arkkipiispan, **John Vikströmin**, **Jukka Paarman** ja **Kari Mäkisen** sihteerinä. Konevitsan luostariin Jääskeläisellä on ollut läheiset suhteet jo Igumeni Nazarin ajoista lähtien ystävyystyytään igumenin kanssa.

Niin luostarin 600-vuotisjuhliin osallistunut Vikström kuin luostarissa 2004 käynyt Paarmakin ovat Suomen luterilaisen kirkon johtajina korostaneet ekumeenisen yhteistyön tärkeyttä ortodoksien ja muiden kirkkokuntien kanssa. Rovasti Jääskeläinen on työssään ollut luterilaisen kirkon ekumeenisissa ja kansainvälisissä hankkeissa aktiivisesti mukana. Myös Inkerin kirkko on ollut hänen sydäntään lähellä.

Konevitsa ry:n hallitukseen valittiin uuden puheenjohtajan lisäksi kahden erovuoroisen jatkaessa uutena **Kirsti Fahler**. Uudeksi kunniajäseneksi kutsuttiin hallitustyön nyt jättänyt **Marja-Leena Kähö** Lappeenrannasta. Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2012 sekä suunnitelmat ja talousarvio tälle vuodelle hyväksyttiin hallituksen esittämässä muodossa. Kokouksessa oli mukana 25 henkeä.

Luostarin johtajan Igumeni Aleksandrin katsaus jäi kokoukseen osallistuneilta kuulematta. Pitkittänyt jono itärajalla pidätteli tuntikausia suoraan Konevitsasta Helsinkiin henkilöauton kyydillä matkalla ollutta Igumenia. Hän ehti Helsingin ortodoksisen seurakunnan kokouksumistiloihin Unioninkadun varrelle vasta, kun oltiin kokouksen päätyttyä lopettelemassa eronneen puheenjohtajan tarjoamaa kakkua. Varta vasten paikalle tullut Lahden taideoppilaitoksen kuvaamataidon lehtori **Antti Salokannel**, joka ensimmäisenä aikoinaan järjesti taideleirejä Konevitsaan, luovutti Igumeni Aleksandrille kansiolisen opiskelijoiden tekemiä grafiikan lehtiä luostarista.

KAARINA PÄRSSINEN

Viisi vuotta Konevitsa ry:n puheenjohtajana toiminut, tehtävän nyt jättänyt Riitta Vainikka ja luostarin johtaja Igumeni Aleksandr kiittelivät toisiaan hyvästä yhteistyöstä.

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon vuosikokouksen päätöksiä

Tampereen kerhon hallituksen jäseniä: Laila Innanen, Leevi Hietanen, Aila Kuhlman, Olavi Pärssinen, Irja Siirtonen, Seija Lintula, Ritva Liski, Pentti Päiväläinen ja Soini Päiväläinen. Kuvasta puuttuu Hannu Luukkanen ja kameran takana ollut Pirjo Kiiala.

Kerhon puheenjohtaja **Laila Innanen** toivotti avuspuheessaan kaikki osallistujat tervetulleiksi 6.2. pidettyyn vuosikokoukseen. Vuosikokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Leevi Hietanen** ja sihteeriksi **Pirjo Kiiala**. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin **Marjatta Elio** ja **Irja Siirtonen**.

Hyväksyttiin vuodelta 2012 vuosikertomus, kuultiin tuloslaskelmaa ja tase ja tilintarkastuskertomus. Myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille. Vuoden 2013 toimintasuunnitelma hyväksyttiin ja tulo- ja menoarvio vahvistettiin.

Johtokunnan kokoonpano on kuluvana vuonna (suluissa kylä, jossa juuret): puheenjohtajana jatkaa **Laila Innanen** (Lohijoki), varapuheenjohtajana **Pentti Päiväläinen** (Kahvenitsa), sihteerinä **Pirjo Kiiala** (Alakylä/Pöyhölä), rahastonhoitajana **Leevi Hietanen** (Enkkua) ja emäntänä **Seija Lintula** (Konntisa). Muut hallituksen jäsenet ovat **Ritva Liski** (Konntisa), **Hannu Luukkanen** (Musakanlahti), **Soini Päiväläinen** (Kahvenitsa) ja **Irja Siirtonen** (Tiitua). Varajäseniksi valittiin **Aila Kuhlman** (Musakanlahti) ja

Olavi Pärssinen (Kahvenitsa). Toiminnantarkastajaksi valittiin **Lauri Pulakka** (Noitermaa) ja varalle **Veijo Nuortama** (Enkkua).

Kerhon 25-vuotisjuhlassa 8.12.2012 **Helvi Kalttila** kutsuttiin kerhon kunniajäseneksi.

Karjalaisen Siirtoväen Muistomitalilla huomioitiin kunniapuheenjohtaja **Matthi Matikainen** (Noitermaa), sekä kunniajäsenet **Helvi Kalttila** (Enkkua) ja **Kalevi Luukkanen** (Konntisa). Kalevi oli estynyt saapumasta juhlaan, joten

mitali ojennettiin hänelle 3.1.2013.

Toimintaan kuuluvat edelleen joka kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona tarinatuokiot, joista ilmoitetaan Pyhäjärvi-lehdessä, säätiön nettisivuilla ja Aamulehden tapahtumätiedoissa. Retket ja joulujuhla kuuluvat myös edelleen ohjelmaan.

Kerhon toimintaan toivotetaan kerhon sääntöjen mukaisesti tervetulleiksi kaikki pyhäjärveläiset, perheenjäsenet ja jälkeläiset.

PIRJO KIIALA

Pyhäjärvi-kerhon toiminta loppuu Etelä-Karjalassa

Kun kokoontuimme tammiukuun 13. päivänä vuotiseen Pyhäjärvi-kerhon palaveriimme Lappeenrannassa, niin oli aistittavissa lopettamisaikeet. Se ei mukana olleille tullut minään yllätyksenä, sillä asiasta oli ollut jo aiemmin puhetta.

Meitä oli paikalla kuusi kerhomme jäsentä, ja olimme yksimielisiä lopettamisesta. Samoin kaksi hallituksemme jäsentä, jotka olivat estyneitä tulemaan tilaisuuteen, olivat samoilla linjoilla. Näin ollen emme nähneet mitään syytä, joka olisi estänyt lopettamisen. Ja vie-

lä kun rahastonhoitajamme siirsi kerhomme varat Vpl. Pyhäjärvi-Säätiölle, niin käiken pitäisi olla kunnossa.

Jos hakee syytä, miksi näin meille kävi, niin kai se on ylismaallinen, eli ei saada nuorempia "ruotuun".

On silti syytä katsoa hie-man taaksepäin kerhomme alkutaipaleelle. Etelä-Karjalan Vpl. Pyhäjärvi-kerho on perustettu 15.4.1989, aloitteen tekijänä oli **Orvokki Vanhanen**. Sama Orvokki on muuten ollut sihteerinämme koko toimintamme ajan. Ilman hä-

nen mukanaoloaan emme tänne asti olisi päässeet, lukuksat olivat kokoukset, jotka saimme hänen kodissaan viettää. Niinpä alussa meitä oli koolla useita kymmeniä, mutta vuosien kuluessa väki vain väheni kuitusten hallituksen kokoon, vain kuuteen jäseneseen. Näihin vuosiin mahtuu yhdet Pyhäjärvi-juhlat, jotka vietettiin Lappeenrannassa 8.-9.8.1992.

Haluan kiittää kaikkia mukana olleita näistä Karjala-henkisistä vuosista.

RAIMO FEDERLEY

Tilaa nyt oma Pyhäjärvi-lehti

tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi.

Tilausmaksu vain 30 euroa vuosikerta, lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.

Soita p. 040 730 2622

Karjalanmatkat 2013

- * 29.3.-1.4. Pääsiäismatka, Pyhäjärvi, Pietari
- * 17.-20.5. Konevitsa, Pyhäjärvi, Käkisalmi, Rautu, Metsäpirtti
- * 1.-4.6. Petroskoi, Kizhin saari, Kivatsin putous
- * 20.-23.6. (Juhannusmatka) Valamo, Pyhäjärvi, Käkisalmi, Rautu, Metsäpirtti
- * 5.-9.7. Vienan Kemi, Solovetskin luostari
- * 25.-28.7. Konevitsa, Pyhäjärvi, Käkisalmi, Rautu, Metsäpirtti
- * 9.-12.8. Valamo, Pyhäjärvi, Käkisalmi, Rautu, Metsäpirtti
- * 17.-20.8. Petroskoi, Kivatsin putous, Kizhin saari

Tiedustelut:

Heli Salminen,
puh. 050-5671586, 02-6331784
Olli Lönnberg, 02-8652110

Vpl. Pyhäjärvi-tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki vaakunapaita, kaikki koot vanhoilla hinnoilla helmikuun 2013 loppuun asti tilattuina tahi viimeistään 3.3.13 teematilaisuudessa hankkien. Saatavana väreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita. Aidon värillä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, helmenharmaissa vain pyöreällä. Koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Hinta 15 €/kpl. Suurimpien kokojen XXL ja XXXL hinnat nousevat 20 euroksi 1.3.2013 lähtien paitojen toimittajan hinnankorotuksen vuoksi. Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 euroa/kpl. Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut, mutta tuotteiden noutamisesta Karjalatalolta voitte sopia. Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Koko perheen karjalainen kevättalven rieha Sastamalassa

Vammalan- ja Huittisten seudun Karjalaseura ry:t ja Pyhäjärven Pakaristen sukuseura yhdistävät uudella tavalla toimintaansa ja järjestävät legendaarisen Pyhäjärven Kaiun hengessä kevättalven riehan sunnuntaina 17.3.2013 klo 13, Vinkin Vapaa-aikakeskuksen ulkoilualueella Vammalan Vinkissä (Ahertajankatu 33).

Tavoitteenamme on koota yhteen alueemme karjalaisten siirtolaisten jälkeläisiä, myös muut asiasta kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita.

Luvassa mukavaa yhdessäoloa, mie ja sie -murretta sekä tietenkin reipasta ulkoilua.

Kelien niin salliessa, tutustu kohteen hiihtolatuun (n. 3 km), pulkkamäkeen ja muihin ulkoiluaktiiviteetteihin. Leikkimieliset hiihtokisailut joka sarjassa, mukana myös haastekisa seniorisarjassa.

Laavulla makkarabaari ja lämmintä mehua.

Tilaisuus on maksuton, tervetuloa kaikki karjalaisuudesta kiinnostuneet!

Tilaa PYHÄJÄRVI -tuotteita

* Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki. 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlilla ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

* Isännänviiri (suunnitelu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari (suunnitelu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* Tilaukset säätiön asiamies Pirjo Kiiala p. 044-2815047 pirjo.kiiala@gmail.com

* Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämmä sekä murrenasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

TAPAHTUMAKALENTERI

Evakoiden sijoittumisesta satakuntalaisten keskele -teematilaisuus sunnuntaina 3.3. klo 13.00 Karjalatalon Yläsalissa, Käpylänkuja 1, 2, krs, 00610 Helsinki. Esitelmöitsijänä kirkkoherra Olli Laine. Aluksi nautitaan omakustannushintaan kahvit. Lisää aiheesta toisaalla tässä lehdessä ja seuran jäsenkirjeessä. Kaikki aiheesta kiinnostuneet tervetuloa! -Vpl. Pyhäjärvi-seura ry yhteistyössä Pääkaupunkiseudun Räisäläiset ry:n kanssa

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon maaliskuun tarinatuokio on ke 6.3.2013 klo 13.30, Koulukatu 12, Tampere. Tarinointia, muuta ohjelmaa, päiväkahvia ja arpajaiset. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon maaliskuun kokous pidetään vakiopaikassamme Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17, torstaina 7.3.2013 klo 13 alkaen. Tervetuloa!

Karjalaiset ruokamarkkinat virpolauantaina 23.3. klo 11.-15. Karjalatalolla, Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki, järjestäjänä Karjalaisten Pitäjähdistysten Liitto ja Karjalan Liitto. Pyhäjärveläiset lyövät hynttyyt yhteen tämän mittavan tapahtuman järjestäjien kanssa. Aloitteestamme kuullaan klo 12.00 Yläsalissa, 2.krs, kouluttaja, perinteiden asiantuntija Pirkko Siilin esitys karjalais-venäläinen pääsiäisajan ruokaperinne. Tervetuloa kaikki asiasta kiinnostuneet!

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry. Sääntömääräinen kevätkokous su 14.4. klo 13.00 Karjalatalo, Laatokka-sali, Käpylänkuja 1, 2, krs, 00610 Helsinki. Lisää asiasta maaliskuun puolivälissä lähetettävässä kokouskutsussa ja maaliskuun lehdessä. Kokousasioiden lisäksi arpajaiset ja Karjalan Liiton tämän vuoden teema Karjalainen musiikki, lauletaan yhdessä karjalaisia lauluja, tervetuloa! -Vpl. Pyhäjärvi-seura ry/hallitus

Kevätretki Kemiönsaarelle la 18.5. kurkijokelaisten kanssa. Lähtö Helsingistä klo 08.00. Tutustuminen upeissa saaristolaismaisemissa sijaitseviin kulttuurikohteisiin, mm. Dragsfjärdin puukirkko, Taalintehtaan ruukkimiljö ja lauantaitori, Amos Anderssonin kesäpaikka Söderlångvikin kartano. Lisää asiasta jäsenkirjeessä ja maaliskuun lehdessä. Tiedustelut, esite ja ilmoittautuminen 1.3.13 alkaen viimeistään 15.4. mennessä 040-519 3036/ Kaarina Pärssinen tai kaarinaparssinen@gmail.com. Tervetuloa! -Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunistu Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040 Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja.

PYHÄJÄRVI-LEHDEN

seuraavan numeron aineistot toimitukseen pe 8.3.2013 mennessä, kiitos.

Apurahat 2013 haettavana

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön yhteydessä toimii viisi erillistä apurahoja jakavaa rahastoa.

Helmikuun 2013 loppuun päättyvä hakuaika (postitus viimeistään 28.2.2013):

- **Aune ja Vilho Kähösen rahastosta opiskeluun, sekä pyhäjärveläisyyttä tukeviin tutkimuksiin**
- **Helmi Pärssisen rahastosta** apurahoja jaetaan puutarha-, karjalalousalaa tai maa- ja metsätaloutta opiskeleville.
- **Puualan käsityörahasstosta** apurahoja jaetaan erilaisissa puualan oppilaitoksissa opiskeleville, sekä nuorille alan yrittäjille tai yritystoimintaa aloitteleville.

Toukokuun 2013 loppuun päättyvä hakuaika (postitus viimeistään 31.5.2013):

- **Perinnerahasto I:stä** apurahoja jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.
- **Arvo Kukon rahastosta** apurahoja jaetaan humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Tiedustelut: Juhani Forsberg p. 050 5112 899 tai asiamies Pirjo Kiiala p. 044 2815 047.

Hakemuslomake on tulostettavissa säätiön kotisivuilta/apurahat:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Lomakkeen kaikki tiedot tulee täyttää ja postittaa liitteineen osoitteella:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus, c/o Juhani Forsberg

Ryytimaantie 19 A 8, 00320 HELSINKI

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e tekstissä.....0,80 e pienin ilmoitus.....20 e Hintoihin lisätään alv. 24%